

Bakgrunn for vedtak

Jamnene transformatorstasjon

Luster kommune i Vestland fylke

Tiltakshaver Statnett SF
Referanse
Dato 16.05.2024
Ansvarlig Ingrid Myrtveit
Saksbehandler Jan Are Gildestad

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

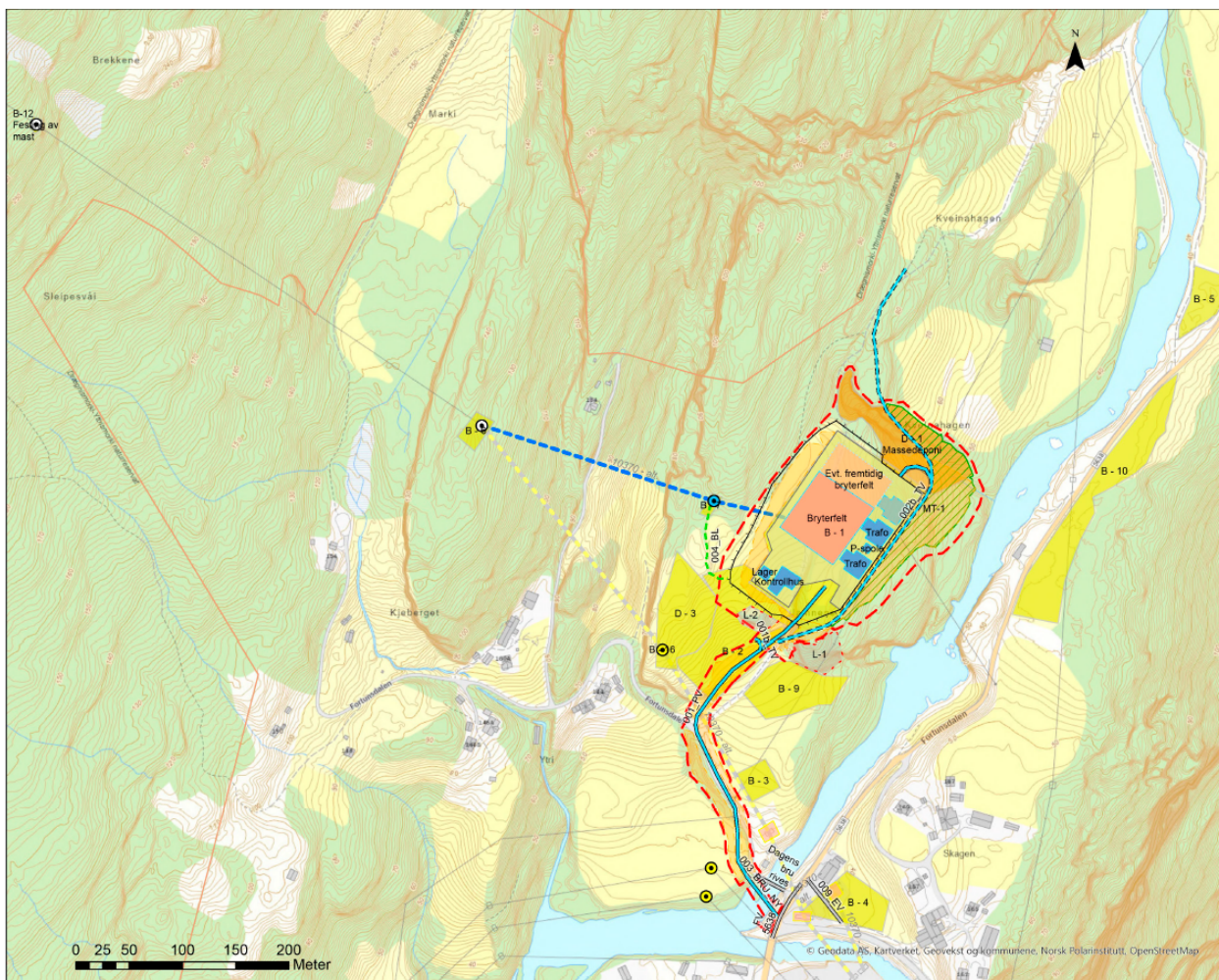
Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Hva gir NVE tillatelse til?

NVE gir Statnett SF anleggskonsesjon til å bygge nye Jamnene transformatorstasjon i Fortun i Luster kommune, Vestland fylke.

Tillatelsen innebærer bygging av en ny 300/132 kV transformatorstasjon, adkomstvei med ny bro over Fortunselvi, omlegging av 300 kV-kraftledningen fra Leirdøla til den nye stasjonen, og midlertidige rigg- og anleggsplasser.

Hvorfor gir NVE tillatelse til å bygge transformatorstasjonen?

Den nye stasjonen er viktig for å kunne knytte ny, konsesjonsgitt kraftproduksjon til nettet. I tillegg er det nødvendig med oppgradering av nettanleggene i Fortun for å bedre forsyningsikkerheten i regionen.

Hovedpunkter i høringsuttalelsene til søknaden

I de to høringene har det hovedsakelig vært fokus på hvordan man kan redusere de negative virkningene byggingen av en ny, stor transformatorstasjon vil ha for landbruket. Det har også vært

viktig å sørge for moderate virkninger av anleggsarbeidet mht. turisttrafikk og lokalsamfunn. Etter høringer har Statnett tilpasset prosjektet for å unngå de største ulempene for lokalsamfunnet.

Hvordan redusere de negative virkningene av transformatorstasjonen?

NVE stiller vilkår om at Statnett skal utarbeide en detaljplan for anleggsarbeidet. Denne skal godkjennes av NVE før arbeidet kan starte opp. Her skal Statnett beskrive hvordan de negative virkningene av byggingen av stasjonen kan begrenses i anleggsperioden.

Samtykke til ekspropriasjon

NVE gir samtidig Statnett samtykke til å ekspropriere nødvendig grunn for bygging av stasjonen og adkomstveien, og rettigheter til omlegging av kraftledningen inn til den nye stasjonen. Vi gir også samtykke til å ekspropriere midlertidig rett til å benytte arealer til rigg- og anleggsplasser.

Innhold

SAMMENDRAG	12
INNHOOLD	14
1 SØKNADEN	15
1.1 SØKNAD 2022	15
1.2 ENDRINGSSØKNAD 2023	16
1.3 SØKNAD OM EKSPROPRIASJON	17
1.4 SAMTIDIGE SØKNADER	17
2 NVES BEHANDLING AV SØKNADEN	18
2.1 HØRING AV KONSESJONSSØKNAD OG SØKNAD OM EKSPROPRIASJON	18
2.2 INNKOMNE MERKNADER	18
2.3 KRAV OM TILLEGGSOPPLYSNINGER.....	18
2.4 HØRING AV TILLEGGS- OG ENDRINGSSØKNAD	19
2.5 INNKOMNE MERKNADER TIL TILLEGGS- OG ENDRINGSSØKNADEN	19
2.6 JUSTERING AV STASJONSAREAL IFM. ENDRING AV LINJAS PLANER	19
3 NVES VURDERING AV SØKNAD ETTER ENERGILOVEN	19
3.1 BEHOV FOR TILTAK	20
3.2 SYSTEMLØSNING OG ANDRE TEKNISKE OG ØKONOMISKE FORHOLD	20
3.2.1 <i>Vurderte systemløsninger</i>	20
3.2.2 <i>Rangering av systemløsningene basert på kostnader og systemtekniske egenskaper</i>	21
3.3 VIRKNINGER FOR MILJØ OG SAMFUNN	21
3.3.1 <i>Visuelle virkninger</i>	22
3.3.2 <i>Virkninger for kulturminner og kulturmiljø</i>	22
3.3.3 <i>Virkninger for arealbruk</i>	23
3.3.4 <i>Virkninger for naturmangfold</i>	25
3.3.5 <i>Idrett og friluftsliv</i>	28
3.3.6 <i>Støy</i>	28
3.3.7 <i>Magnetfelt</i>	28
3.3.8 <i>Telenett</i>	29
3.3.9 <i>Naturfare</i>	29
NVES KONKLUSJON OG VEDTAK OM SØKNAD ETTER ENERGILOVEN	30
3.4 OPPSUMMERING AV VIRKNINGER AV TILTAKET	30
3.5 ANLEGGETS UTFORMING OG AVBØTENDE TILTAK	32
3.5.1 <i>Detaljplan</i>	32
3.6 NVES VEDTAK	32
4 NVES VURDERING AV SØKNAD OM EKSPROPRIASJON OG FORHÅNDSTILTREDELSE	32
4.1 HJEMMEL	32
4.2 OMFANG AV EKSPROPRIASJON	32
4.3 INTERESSEAVVEINING.....	33
4.3.1 <i>Vurderinger av virkninger av konsesjonsgitte anlegg</i>	33
4.3.2 <i>Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade</i>	33
4.4 NVES SAMTYKKE TIL EKSPROPRIASJON.....	33
4.5 FORHÅNDSTILTREDELSE	34
VEDLEGG A - OVERSIKT OVER LOVVERK OG BEHANDLINGSPROSESS	35

1 Søknaden

1.1 Søknad 2022

Statnett SF søkte den 14. januar 2022 om tillatelse til å bygge og drive en ny 300 (420)/132 kV transformatorstasjon i Fortun i Luster kommune. Søknaden omfatter

- to 300 MVA transformatorer i sjakter på ca. 280 m² og høyde 11 meter
- utendørs 300 (420) kV koblingsanlegg
- et en-etasjes kontrollhus på inntil 500 m²
- et lagerbygg på inntil 150 m²
- Inngjerdet areal utgjør ca. 21.000 m²
- Omlegging av 300 kV-ledningen Leirdøla–Fortun om lag 300 meter fra eksisterende mast inn til den nye stasjonen
- en ny bro over Fortunselvi
- ny tilkomstvei til stasjonen
- utbedring av fylkesveien mellom Skjolden og Fortun
- etablering av pullerter ved et kaianlegg i Skjolden
- etablering av to permanente masselager på ca. 21.000 m² og 66.000 m²
- omlegging av en landbruksvei forbi, på vestsiden av den nye stasjonen

Statnett søker samtidig om å rive eksisterende anlegg i Fortun:

- 300 kV transmisjonsnettanlegg i eksisterende Fortun stasjon; bryterfelt mot Leirdøla og 300 kV-anlegget for T7 og T8
- Eksisterende Transformator 7 og transformator 8
- Transformatorsjakten for dagens T7
- 132 kV-forbindelser fra eksisterende transformatorer til koblingsanlegg
- Eksisterende spole

Stasjonen var i opprinnelig søknad omtalt som «Fortun transformatorstasjon», men navnet har i ettertid blitt endret til «Jamnene transformatorstasjon».

*Figur 1 - Illustrasjon av opprinnelig omsøkt transformatorstasjon med ny bro, tilkomstvei og landbruksvei ovenfor stasjonen.
Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.*

Statnett begrunner tiltaket med at det er kort forventet restlevetid på kontrollanlegget i den eksisterende Fortun transformatorstasjon. De skriver at transformatorstasjonen bærer preg av å være bygget som et midlertidig anlegg, og at mangelfull fleksibilitet og funksjonalitet medfører begrenset forsyningssikkerhet for kritisk forsyning til Øvre Årdal. Videre skriver de at stasjonen i dag ikke møter kravene til sikkerhet og beredskap. Dagens kapasitet i stasjonen er 500 MVA, hvilket begrenser flyten inn og ut av Indre Sogn. Statnett har mottatt søknad om tilknytning av 170 MW ny produksjon i Indre Sogn, men de har vurdert at det ikke er driftsmessig forsvarlig med tilknytning av ny produksjon uten at det gjennomføres tiltak i nettet. Ny stasjon i Fortun er ifølge Statnett en forutsetning for tilknytning av 70 MW konsesjonsgitt, ny produksjon.

1.2 Endringssøknad 2023

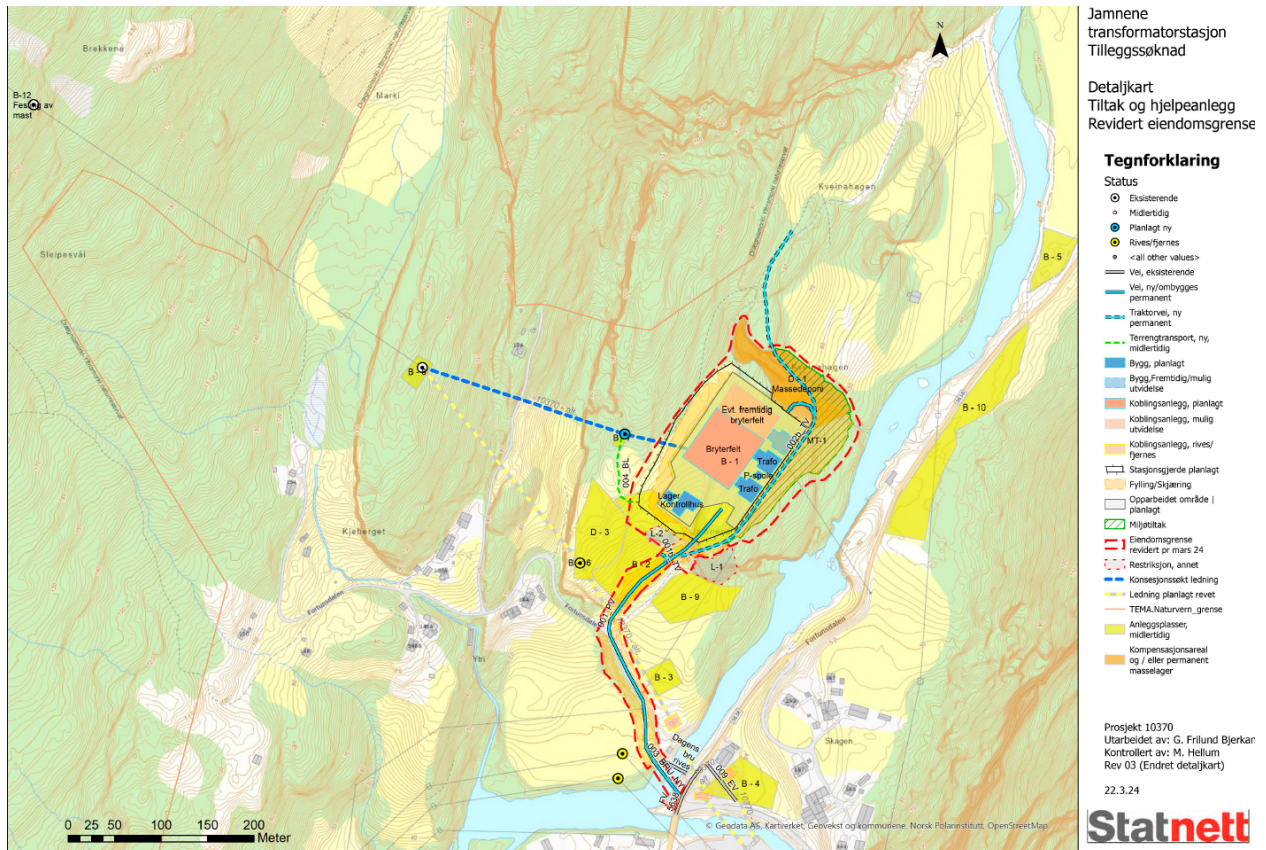
Basert på innspill og merknader fra den første høringsrunden, leverte Statnett den 4. september 2023 en tilleggsøknad for prosjektet, NVE-ref. 202116028-68. Endringene omfattet:

- endret inngjerdet stasjonsareal. Redusert fra 21.000 m² til 19.500 m²
- ny trasé for permanent landbruksvei forbi stasjonen, nå på østsiden
- to nye midlertidige anleggsplasser, B-9 og B-10
- endret omsøkt ervervet areal
- økt høyde på transformatorsjakter, fra ca. 11 meter til ca. 12 meter
- arealer for kompensasjon for omdisponert dyrket mark

- endret adkomst til deponi D-4, til en allerede etablert adkomstvei på grunneiers eiendom
- søknad om riving av dagens bro over Fortunelvi
- Nytt navn på stasjonen «Jamnene» da Fortun fra før er navn på den eksisterende transformatorstasjonen, hvor Hydro Energi har søkt om å fortsatt eie og drive anlegg

Statnett trakk samtidig søknaden om deponi D-2 og permanent masselager på D-3. D-4 var opprinnelig omsøkt som reservedeponi. Dette opprettholdt Statnett for inntil 60.000 m³.

Kart 1 - Fra tilleggsøknaden

1.3 Søknad om ekspropriasjon

Statnett har søkt om samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter til å bygge de omsøkte anleggene. Søknaden om ekspropriasjon av eiendomsrett gjelder stasjonstomta inkludert massefylling, tilkomstvei og bro over elva. Søknad om ekspropriasjon av bruksrett gjelder fremføring av kraftledningen fra Leirdøla og midlertidig arealbruk i anleggsperioden.

Statnett sendte den 22. mars 2024 inn et nytt kart over arealbehov og aktuell ny eiendomsgrense for deres anlegg. Den nye grensa innebærer et redusert areal som ønskes ervervet, og ingen nye arealer berøres

1.4 Samtidige søknader

Linja AS søkte samtidig med Statnett om konsesjon til å bygge en ny 132 kV koblingsstasjon rett sør-vest for Statnetts stasjon og til omlegging av 132 kV-nettet i Fortun. Koblingsstasjonen er nødvendig for å tilknytte Jamnene transformatorstasjon til regionalnettet, og sikre fremtidig forsyning av bl.a. smelteverkene i Årdal. Etter høring av den opprinnelige søknaden og tilleggsøknad fra Statnett, har

Linja og Hydro Energi søkt om endrede løsninger for regionalnettet i området. For å sikre en forsvarlig fremdrift i saken om transmisisjonsnettstasjonen til Statnett, som har behov for snarlig fornyelse, behandler NVE Statnetts konsesjonssøknad først. Vi vil i vår vurdering av virkningene av den nye stasjonen likevel ta høyde for at en ny 132 kV koblingsstasjon med om lag 380 m² grunnflate vil måtte bygges i området. I tillegg vil det bli nødvendig med omlegging av 132 kV-ledninger.

2 NVEs behandling av søknaden

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Konsesjonssøknaden skal også oppfylle kravene til utredninger etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger. Prinsippene i naturmangfoldloven skal dessuten legges til grunn som retningslinjer i vurderingen av om konsesjon skal gis. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A. I tillegg til NVEs behandling, skal tiltaket også avklares etter andre relevante sektorlover.

2.1 Høring av konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon

Konsesjonssøknadene og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse fra Statnett og Linja ble sendt på høring 7. februar 2023. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 3. april 2023. Luster kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden med konsekvensutredning ble kunngjort i Sogn avis og Norsk lysingsblad.

Følgende instanser fikk søknaden på høring: AT Skog AS, Avinor AS, Birdlife Norge AS, Breheim Nett AS, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – Region vest, Forsvarsbygg, Fortidsminneforeningen i Sogn og Fjordane, Forum for natur og friluftsliv Sogn og Fjordane, grunneiere/rettighetshavere, Hydro Energi AS, Luftfartstilsynet, Luster kommune, Motvind Norge, naboer/gjenboere, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane Bondelag, Sogn og Fjordane Bonde- og Småbrukarlag, Sogn og Fjordane Natur og ungdom, Sogn og Fjordane Turlag, Statens vegvesen, Statsforvaltaren i Vestland, Telenor Norge, TeliaSonera Norge AS, Vestland fylkeskommune.

NVE arrangerte et åpent folkemøte i Grendahuset i Fortun den 13. mars 2023. NVE orienterte om konsesjonsprosessen, og representanter for Statnett og Linja presenterte søknadene.

Den 14. mars 2023 arrangerte NVE møte med Luster kommune i rådhuset i Gaupne. Statsforvalteren og fylkeskommunen var også invitert, men deltok ikke. Også her orienterte NVE om konsesjonsprosessen og kommunens rolle, og Statnett og Linja presenterte søknadene.

2.2 Innkomne merknader

NVE mottok til sammen 18 høringsuttalelser til søknaden. Uttalelsene med Statnett og Linjas kommentarer er sammenfattet i brev fra Statnett av 4. mai 2023, NVE-ref. 202116028-62, vedlagt dette notatet.

Høringsuttalelsene dreide seg i stor grad om virkninger for landbruket gjennom nedbygging av dyrka mark, naturmangfold i området og landskapsvirkninger av et nytt, stort energianlegg. Flere var opptatt av ulike omsøkte massedeponier. I tillegg inneholdt uttalelsene ønske om kompensasjon til lokalsamfunnet og de enkelte grunneiere, og behov for spesielle hensyn i anleggsperioden, f.eks. med tanke på trafikkutfordringer både i turistsesong og i forbindelse med landbruk.

2.3 Krav om tilleggsopplysninger

Den 8. august 2023 ba NVE Statnett om tilleggsopplysninger basert på de innkomne høringsuttalelsene. Vi ønsket utfyllende informasjon om:

- arealbruk, behov for areal til fremtidig utvidelse,
- innendørs transformatorstasjon med gassisolert koblingsanlegg som alternativ til det omsøkte utendørsanlegget,
- massedeponi D-1 og
- kvikkleire

Statnett besvarte NVEs krav om tilleggsopplysninger i brev til NVE av 18. august 2023, NVE-ref. 202116028-66.

2.4 Høring av tilleggs- og endringssøknad

NVE sendte endringssøknaden på høring 8. september 2023. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 27. oktober 2023. Luster kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden med konsekvensutredning ble kunngjort i Sogn avis og Norsk lysingsblad.

2.5 Innkomne merknader til tilleggs- og endringssøknaden

NVE mottok til sammen seks høringsuttalelser til tilleggssøknaden. Uttalelsene og Statnetts kommentarer er sammenfattet i brev fra Statnett av 15. november 2023, NVE-ref. 202116028-83, vedlagt dette notatet.

2.6 Justering av stasjonsareal ifm. endring av Linjas planer

Underveis i planleggingen har det vist seg umulig å plassere Linjas koblingsstasjon der den opprinnelig var omsøkt. Linja har derfor søkt om en alternativ plassering av bygget på sør-østsiden av Statnetts adkomstvei. Statnett sendte den 22. mars 2024 inn et nytt kart over arealbehov og aktuell ny eiendomsgrense for deres anlegg. Den nye grensa innebærer et redusert areal som ønskes ervervet, og ingen nye arealer berøres. NVE har derfor ikke gjennomført noen ny høring. Statnett opprettholder søknaden om rettigheter til å benytte arealer til midlertidige rigg- og anleggsområder utenfor stasjonsområdet. Linja sin nye søknad for koblingsstasjonen berører nye arealer ift. tidligere omsøkt ekspropriasjon. Denne søknaden vil derfor sendes på ny høring.

3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av fordeler og ulemper tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE kan gi konsesjon til et anlegg dersom de samlede positive konsekvensene av tiltaket er større enn de negative for samfunnet. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapittelet vil NVE redegjøre for vår vurdering av anleggene som Statnett har søkt om. Vi vil vurdere behovet for tiltaket og hvilke systemløsninger som kan møte behovet. Vi vil sammenligne den omsøkte løsningen med relevante, alternative systemløsninger for å kunne vurdere om Statnett har søkt om den mest hensiktsmessige løsningen. Dette vil blant annet gjøres gjennom en vurdering av prissatte og ikke-prissatte virkninger av systemtekniske egenskaper. Vi vil også kommentere enkelte aspekter av den tekniske utformingen. Deretter drøftes relevante virkninger av tiltakene for miljø og samfunn.

3.1 Behov for tiltak

Statnett beskriver at behovet for en ny transformatorstasjon skyldes alder på eksisterende kontrollanlegg, begrensning i overføringskapasitet og mangel på sikkerhet i dagens stasjon. Kontrollanlegget har en forventet levetid fram til 2025, og må skiftes innen da. Dagens stasjon har en transformator kapasitet på 500 MVA, noe som gjør at dagens Fortun transformatorstasjon begrenser flyten inn og ut av Indre Sogn og hindrer mulighet for økt kraftproduksjon i området. Statnett viser til at det er søkt om totalt 170 MW ny produksjon i Indre Sogn, hvor det er gitt konsesjon til 70 MW. De har vurdert at det ikke er driftsmessig forsvarlig å knytte til denne produksjonen uten tiltak i Fortun. Videre beskriver Statnett at dagens anlegg ikke møter krav til sikkerhet og beredskap, og viser til pålegg fra NVE om å bygge transformatorsjakt. Dagens transformator står utendørs uten sjakt.

Basert på Statnett sine beskrivelser, er NVE enige i at det er behov for å gjøre tiltak for å opprettholde forsyningssikkerheten i området, tilknytte ny produksjon, og imøtekomme kravene til sikker drift og beredskap i Fortun transformatorstasjon.

3.2 Systemløsning og andre tekniske og økonomiske forhold

3.2.1 Vurderte systemløsninger

Statnett har i søknaden beskrevet et nullalternativ, tillegg til omsøkt systemløsning:

- Nullalternativet: Ny transformatorsjakt, reinvestering i kontrollanlegg og transformator med økt kapasitet ved endt levetid, og bygging av ny stasjon på senere tidspunkt.
- Omsøkt løsning: Bygging av ny stasjon og riving av eksisterende stasjon. Omlegging av ledning fra eksisterende til ny stasjon.

Statnett har ikke beskrevet en alternativ systemløsning, men NVE vurderer beslutningsgrunnlaget som godt nok fordi det ikke er åpenbare alternative systemløsninger til omsøkt løsning og nullalternativet.

Statnett beskriver i søknaden en alternativ anleggsløsning som innebærer å utvide dagens stasjon. Alternativet er forkastet på grunn av mangel på areal til utvidelse og at løsningen vil kreve omfattende ombygginger med utkoblinger under bygging. Det er ikke mulig å utvide stasjonen like mye ved å bruke dagens stasjonsområde, og løsningen er lite fleksibel med hensyn på mulige utvidelser i framtiden. NVE er enig i at den alternative anleggsløsningen framstår som en lite egnet løsning.

Nullalternativet krever at det gjøres noen investeringer allerede nå for å opprettholde minimumskrav til sikkerhet og forsyningssikkerhet. Videre kan noen investeringer utsettes til 2040. Kontrollanlegget må reinvesteres umiddelbart og det må etableres en transformatorsjakt for eksisterende transformator T8 etter pålegg fra NVE. T8 har en forventet restlevetid som gjør at den må reinvesteres i 2035. Statnett har forkastet muligheten for å utvide dagens stasjon, og det er derfor antatt at dette også vil være vurderingen i 2040. Derfor innebærer nullalternativet at det først reinvesteres i nytt kontrollanlegg og transformatorsjakt, og deretter at en helt ny stasjon må bygges i 2040, tilsvarende omsøkt løsning.

Den *omsøkte løsningen* er at det bygges en helt ny transformatorstasjon på en tomt i nærheten av eksisterende anlegg og at den gamle stasjonen rives. Én av de eksisterende transformatorene vil bli gjenbrukt i den nye stasjonen. Ledningen som i dag kommer inn til eksisterende stasjon vil da omlegges til ny stasjon.

3.2.2 Rangering av systemløsningene basert på kostnader og systemtekniske egenskaper

Her oppsummerer NVE den teknisk-økonomiske analysen av omsøkt løsning og nullalternativet. Miljø- og arealvirkninger vurderes i kapittel 3. Vi viser til kapittel 4 for en samlet vurdering av alle virkninger. Kostnadsberegninger er et viktig element i vurderingen, men vi understreker samtidig at en rekke gevinster og ulemper ikke kan tallfestes. En skjønsmessig vurdering av de ikke-prissatte verdiene av for eksempel forsyningsikkerhet, ny kraftproduksjon eller tilknytning av nytt forbruk, inngår derfor også i den samfunnsøkonomiske vurderingen.

Tabell 1 viser en oppsummering av den teknisk-økonomiske vurderingen. NVE legger til grunn de prissatte systemvirkningene som Statnett oppgir i sin søknad. Summen av prissatte systemvirkninger er 420 millioner kroner for nullalternativet og 310 millioner kroner for omsøkt systemløsning. De store kostnadsforskjellene skyldes at Statnett vurderer at de uansett må bygge ny stasjon i 2040. I tillegg kommer kostnader for økt spesialregulering og avbrudd, samt reduserte inntekter fra ny produksjon.

De ikke-prissatte virkningene er vurdert av NVE, basert på informasjon oppgitt i søknaden. Statnett beskriver at en ny stasjon er en forutsetning for å kunne tilknytte konsesjonsgitte 70 MW produksjon. En ny stasjon vil også gi økt fleksibilitet både med tanke på sikker drift og fremtidig utvidelse. Stasjonen vil øke forsyningsikkerheten i Indre Sogn, sammenlignet med nullalternativet. Større sannsynlighet for feil og vedlikehold i det gamle anlegget vil gi oftere driftsstans og avbrudd.

Tabell 1 Rangering av systemløsninger basert på kostnader og systemtekniske egenskaper. Tall er oppgitt i millioner kroner. Ikke-prissatte virkninger for miljø og samfunn vurderes i kap. 3 og er ikke inkludert i denne tabellen.

		Nullalternativ	Omsøkt systemløsning
Prissatte systemvirkninger	Investeringskostnad	-310	-330
	Spesialregulering / produksjonstilpasning	-40	-20
	Avbruddskostnader	-70	-20
	Ny kraftproduksjon	0	60
	Sum	-420	-310
Rangering ut fra prissatte virkninger		2	1
Ikke-prissatte systemvirkninger	Forsyningsikkerhet	0	+
	Fleksibilitet	0	+
Rangering ut fra ikke-prissatte virkninger		2	1
Rangering ut fra systemvirkninger		2	1

Basert på de prissatte- og ikke-prissatte systemvirkningene er NVE enig i at den omsøkte systemløsningen er rasjonell.

3.3 Virkninger for miljø og samfunn

3.3.1 Visuelle virkninger

NVE vil i dette kapitlet vurdere tiltakets visuelle virkninger for friluftsliv, naturopplevelser, kulturmiljøer og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse. Vurderingene begrenser seg til de visuelle virkningene, og omfatter ikke direkte arealinngrep, som vil bli vurdert i senere kapitler.

Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående og vektlegges ikke i vurderingene av visuelle virkninger.

Den nye transformatorstasjonen blir et stort energianlegg i en relativt trang dal som fra før er preget av energianlegg. Statnett skiver at stasjonen vil bli et moderne anlegg som plasseres i en jordbruksbygd med lang historie. Ifølge Statnetts søknad vil stasjonen bli godt synlig fra det nederste av to utsiktspunkt på Sognefjellsvegens stigning opp fra Fortun. Denne vegen har status som nasjonal turistveg. De skriver at inntrykket tilreisende får fra dette utsiktspunktet vil endres i betydelig grad.

Videre skriver Statnett at nærområdet fra før er preget av kraftverksutløp og dagens transformatorstasjon, som ikke synes fra utsiktspunktet på Sognefjellsvegen. De mener at anlegget likevel vil oppleves som dominerende i nærmiljøet.

Flere av høringspartene, deriblant kommunen og idrettslaget, mener at tiltaket vil ha negative virkninger for landskapsopplevelsen, og at anlegget vil oppleves dominerende i lokalmiljøet. De ber om at det blir gjennomført avbøtende tiltak som kan bidra til å dempe de visuelle virkningene av den nye stasjonen. Beplantning og fargebruk nevnes som aktuelle tiltak. I tillegg mener flere høringsparter at Statnett må kompensere lokalsamfunnet økonomisk for de negative visuelle virkningene.

NVE mener at en ny, stor transmisjonsnettstasjon i Fortun vil gi betydelige visuelle virkninger. Landskapet er storslått med høye fjell på begge sider av dalen, men den trange dalbunnen gjør at de store anleggene vil bli dominerende. Stasjonen får en noe tilbaketrukket plassering på Jamnene, slik at den ikke ligger tett ved hovedveien gjennom dalen. Den vil likevel være godt synlig fra et større område i dalen, og den vil fremstå som et stort, teknisk anlegg fra det nevnte utsiktspunktet på Sognefjellsvegen.

Etter NVEs erfaring kan god detaljplanlegging bidra til å redusere negative virkninger ved bygging av transformatorstasjoner. NVE er enig med høringspartene i at fargevalg og beplantning kan bidra til å tone ned de visuelle virkningene av stasjonen. Vi vil i konsesjonen til Statnett stille krav om utarbeidelse av en detaljplan som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. I denne skal Statnett legge fram tiltak for å redusere de negative visuelle virkningene av den nye stasjonen.

Omleggingen av Leirdøla-Fortun-kraftledningen inn til den nye transformatorstasjonen, mener NVE vil være positivt, da dagens ledning krysser dalbunnen mens den nye vil ende i stasjonen på samme side som den kommer fra. En hytte som ligger i lia ovenfor den nye stasjonen vil få ledningen nærmere seg, og ledningen vil bli godt synlig fra hytta. For brukerne av hytta vil flyttingen av ledningen være negativt.

Vi mener at Statnett har funnet den beste plasseringen for stasjonen med hensyn til visuelle virkninger. Vi mener også at avbøtende tiltak kan bidra til at de visuelle virkningene blir ytterligere redusert. Økonomisk kompensasjon for visuelle virkninger er ikke aktuelt når det gjelder kraftledninger og transformatorstasjoner. På bakgrunn av vurderingene over, mener NVE at løsningen Statnett har søkt om gir betydelige, men akseptable visuelle virkninger.

3.3.2 Virkninger for kulturminner og kulturmiljø

Dette kapitlet handler om direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner og kulturmiljøer (fra før 1537) og eventuelle vedtaksfredete kulturminner. Vurderingene av de indirekte virkningene på kulturminner og kulturmiljøer er beskrevet under temaet visuelle virkninger i kapittel 3.3.

I søknaden opplyser Statnett om at Vestland fylkeskommune gjennomførte arkeologiske registreringer av området i 2020 og 2022. Registreringen i 2020 ga funn av tre automatisk fredede kulturminner i prosjektområdet:

- ID 273904 (kokegrop, nedgravinger)
- ID 273936 (kokegrop, nedgravinger)
- ID 273938 (bosetning/aktivitetsområde med dyrkningslag, stolpehull og nedgravinger, fra bronsealder)

Fylkeskommunen fattet vedtak om tillatelse til inngrep i de tre kulturminnene i 2021, med vilkår om arkeologisk utgraving av kulturminnene. Universitetsmuseet i Bergen har gjennomført utgravingen. Vilkåret for dispensasjonen er dermed, ifølge fylkeskommunen, oppfylt, og området er klargjort for anleggsvirksomhet.

Ettersom kulturminnemyndighetene har frigitt området, mener NVE at løsningen Statnett har søkt om, etter at de arkeologiske utgravingene er gjennomført, ikke gir virkninger for kjente kulturminner og kulturmiljø. NVE forutsetter at Statnett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Vi minner også om meldeplikten etter kulturminneloven § 8, 2. ledd. Dersom automatisk fredede kulturminner som gjenstandsfunn, flekker med trekull eller konstruksjoner blir avdekket under gjennomføring av tiltaket, må det straks meldes til Vestland fylkeskommune, og arbeidet skal stanses til funnet er vurdert.

3.3.3 Virkninger for arealbruk

3.3.3.1 Gassisolert koblingsanlegg som alternativ til utendørs, luftisolert anlegg

Basert på høringsuttalelse fra Luster kommune, som etterspurte vurderinger av å bygge en mindre arealkrevende, gassisolert transformatorstasjon (GIS), ba NVE Statnett om utfyllende opplysninger om GIS som alternativ til det omsøkte utendørsanlegget. Statnett leverte sine vurderinger i august 2023. Statnett skriver at fordelene med å bygge GIS-anlegg, er noe mindre arealbehov. De mener likevel at det ville vært nødvendig med beslag av tilnærmet like mye dyrka jord og at kløfta nord for stasjonen uansett måtte fylles. Statnett mener et valg av SF₆-fritt GIS-anlegg ville gitt en liten arealgevinst til en høy pris. Selv om arealer er en knapp ressurs i Fortun, er NVE enig i Statnett sin vurdering av at et utendørs koblingsanlegg er det beste valget fordi valg av GIS-anlegg ikke ville bøtet på de negative virkningene for jordbruk og arealbruk.

3.3.3.2 Jordbruk

Bygging av Statnetts transformatorstasjon og Linjas koblingsstasjon vil ifølge Statnett medføre at totalt 24,3 daa dyrkbart/fulldyrket areal blir nedbygd. Norsk Landbruksrådgivning har bistått i beregningen, og de omtaler de berørte jordbruksarealene som «...god matjord av svært stor verdi. Den er djup, og dermed tørkesterk, steinfri og sjøldrenerende, og arealene er flate og lett-drevne. Dette er unike kvaliteter på Vestlandet.»

I trange daler på Vestlandet er det ofte slik at større, sammenhengende flate arealer er en knapp ressurs som enten er bebygd eller brukt til jordbruk. Det er også nettopp slike arealer som er egnet for bygging av transformatorstasjoner. Forbudet mot omdisponering av dyrka jord i § 9 i jordlova gjelder ikke for energianlegg med konsesjon etter energiloven, jf. jordlova § 2, tredje ledd. NVE vil likevel vekte hensyn til landbruk og matjord tungt i avgjørelser om hvor eller hvordan energianlegg kan etableres. Vi ser derfor etter aktuelle avbøtende tiltak som flytting av matjord eller opparbeidelse av kompensasjonsarealer.

Luster bondelag viser i sin høringsuttalelse til nasjonal jordvernstrategi og statsforvalterens og fylkeskommunens krav i den forbindelse. Ifølge bondelaget vil Statnetts omdisponering overskride normal maksimal omdisponering for Luster kommune i 2-3 år.

Statnett skriver at de vil tilstrebe å oppnå «netto null tap av landbruksjord» som følge av etableringen av ny transformatorstasjon. De har selv tatt initiativ til å finne arealer i nærområdet som kan settes i stand som jordbruksareal til kompensasjon for dyrka og dyrkbar jord som blir berørt av den nye transformatorstasjonen. De har funnet flere aktuelle arealer som kan dyrkes i området rundt Fortun, og de har fått gjennomført naturmangfoldkartlegginger på disse. NVE mener det er bra at Statnett kompenserer for dyrka jord som blir omdisponert som følge av deres utbygging. Vi mener det er viktig at Statnett tilstreber å kompensere tap av dyrket jord, men tillatelse til nydyrking må behandles av kommunen.

Dersom tiltak medfører at dyrka eller dyrkbar jord blir omdisponert, må konsesjonæren rapportere dette til NVE. Det må opplyses om omdisponeringen gjelder frigjorte eller nye beslaglagte arealer. Kart og hjelpemiddel for beregning av areal av dyrka og dyrkbar jord finnes i Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIOs) [kartportal Kilden](#).

Dyrka jord omfatter fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).

- Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanlig pløedybde, og som kan benyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying.
- Overflatedyrka jord er areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig.
- Innmarksbeite er innmarksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 prosent av arealet skal være dekket av grasarter.

Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrking kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord. For dyrkbar jord skal det ikke tas hensyn til om det for tiden er ulønnsomt å dyrke opp jorda.

Arealene skal rapporteres i antall dekar, og det skal skilles mellom dyrka og dyrkbar jord. Kommune og fylke (også nummer) skal oppgis. Vilåret gjelder for all dyrka og dyrkbar jord som omdisponeres, med unntak av arealer som midlertidig beslaglegges i anleggsperioden.

Statnett har søkt om bruk av dyrka og dyrkbar jord som midlertidige anleggs- og lagerplasser i anleggsfasen. NVE vurderer virkningene av denne bruken til å være av midlertidig art, og legger til grunn at den midlertidige bruken gjennomføres på en måte som ikke forringer jordas kvalitet mer enn nødvendig. Landbruket kompenseres for ulempene gjennom avtale eller skjønn. NVE mener at den midlertidige bruken av disse arealene er nødvendig og akseptabel.

NVE mener at Statnett gjennom å tilpasse prosjektet etter høringsinnspill, har redusert tiltakets innvirkning på jordbruksinteressene. Bygging av transformatorstasjonen vil gi negative virkninger for landbruket, men avbøtende tiltak vil bidra til å kompensere for disse. Vi mener derfor at virkningene for jordbruk er akseptable.

3.3.3.3 Landbruksvei forbi transformatorstasjonen

I dag går det en landbruksvei over området hvor transformatorstasjonen er omsøkt. Veien er viktig for å sikre tilkomst til dyrka jord nordøst for stasjonsområdet. Statnett søkte opprinnelig om å legge om veien på nordvestsiden av stasjonen, men etter høringsinnspill fra forpakter, søkte de senere om å

legge veien langs gjerdet, på stasjonsfyllingen, på sørøstsiden av stasjonen. Luster kommune har uttalt seg positivt til den nye løsningen.

NVE mener det er viktig at det legges til rette for fortsatt tilkomst forbi den nye transformatorstasjonen. Vi mener den nye veien ikke vil medføre negative virkninger for omgivelsene.

3.3.3.4 Pullerter på Skjolden kai

Statnett har søkt om å etablere to pullerter på Skjolden kai. Kaien er viktig for beredskapen for energianleggene i Fortun. Det har ikke kommet negative merknader til dette tiltaket. NVE mener etablering av to pullerter ikke gir negative virkninger, men at de er viktige for beredskap.

3.3.4 Virkninger for naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av NVEs vurderinger av tiltaket opp mot naturmangfoldlovens paragrafer.

NVE fokuserer i vurderingene kun på arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for.

3.3.4.1 Kunnskapsgrunnlaget

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget i denne saken bygger på Statnetts beskrivelse av tiltaket og vurdering av konsekvenser i søknaden og tilleggssøknadene med grunnlagsrapporter. I tillegg har kunnskapsgrunnlaget bestått av våre egne søk i aktuelle databaser og innkomne høringsuttalelser.

I den første høringsrunden skrev Inger Johanne Yttri i sin høringsuttalelse at kunnskapsgrunnlaget var sviktende. Siden den gang har Statnett levert tilleggssopplysninger inkludert naturmangfoldutredninger for både berørte områder og aktuelle erstatningsområder for tapt dyrka jord.

NVE vurderer at den samlede dokumentasjonen som nå foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten av transformatorstasjonen, nye koblingsanlegg, omlegging av kraftledninger, masselagre og nødvendige anleggsveier og anleggsområder på naturmangfoldet, i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

3.3.4.2 Semi-naturlig eng

Konsesjonssøknaden inneholdt opprinnelig bruk av deponier på Yttri som ville berøre en forekomst av naturtypen semi-naturlig eng. Etter høring og tilleggssøknad, har Statnett gått bort ifra bruk av disse områdene. Etter de siste endringene vil ingen rødlistede arter eller utvalgte naturtyper bli berørt av stasjonen.

Statnett har søkt om tillatelse til å opparbeide erstatningsarealer for tapt dyrka jord i områder hvor det bl.a. finnes semi-naturlig eng. NVE bemerker at vi ikke krever full kompensasjon for de dyrkede arealene som blir berørt av transformatorstasjonen, men at vi forutsetter at Statnett kompenserer så langt det er praktisk. Opparbeiding av nye, fulldyrka arealer må gjøres i samråd med, og etter tillatelse fra Luster kommune som kan vurdere de enkelte lokalitetene opp imot naturverdier og andre arealformål, se avsnitt om virkninger for jordbruk.

3.3.4.3 Deponi D-1 og stasjonsfylling mot nord

Statnetts søknad om å bygge Jamnene transformatorstasjon innebærer å deponere steinmasser i en kløft i den nordre delen av planområdet for å planere et tilstrekkelig stort område. På bakgrunn av innspill fra naboer har Statnett engasjert selskapet Miljøfaglig Utredning til å utføre en egen vurdering av naturmangfoldet i kløfta. Utredningen påviste ingen rødlistede karplanter, lav, moser eller sopp, og potensialet for slike ble vurdert til forholdsvis lite. Rapporten viser til at igjenfylling av kløfta med løsmasser innebærer at naturmangfoldet vil gå tapt. Siden naturverdiene vurderes som små, konkluderer den likevel med at konsekvensene ikke bli vesentlig negative for naturmangfoldet. Samtidig påpeker rapporten at trange kløfter med fuktig lokalklima og innslag av bergvegger og steinblokker, alltid er verdifulle elementer i et landskap, som øker naturmangfoldet. Tap av slike elementer medfører derfor en lokal reduksjon i naturvariasjonen og gir noe miljøskade.

Statnett har også innhentet en rapport fra Sweco som har vurdert verdi, påvirkning og konsekvenser på jettegryter i området. Sweco har vurdert lokaliteten til «noe verdi» for geomangfold. De mener den har lav representativitet og er lite tydelig forklarende, men at den kan være relevant for å forstå den lokale geologien. Sweco mener likevel at lokaliteten har lav inntryksstyrke for et allment publikum. De peker på at det er funnet to andre lokaliteter i nærområdet som har større verdi (middels), og at disse vil være bevart etter en eventuell utbygging.

En av høringspartene, Inger Johanne Yttri, skriver at gjenfylling av kløfta, som hun sier kalles Jamnarholet, representerer naturtap kloss inntil et naturreservat. Hun skriver også at kløfta er et fenomen, et «forbudt» område fra barndommen, omgitt med mystikk.

Bygging av Jamnene transformatorstasjon vil innebære at deler av kløfta blir fylt med steinmasser. NVE mener at dette gir en begrenset negativ påvirkning på naturmangfoldet i området. Jettegrytene i kløfta vil bli dekket av stein og løsmasser og vil ikke lenger kunne ses. NVE forutsetter at formasjonene ikke sprenges eller på annen måte ødelegges. Ved at de blir fylt igjen med masser, vil de ikke bli ødelagt, men formasjonene blir utilgjengelige for de kommende generasjoner.

3.3.4.4 Hjort

På oppdrag for Statnett har Sweco utarbeidet et notat om sannsynlige trekkruiter for hjortevilt rundt tiltaksområdet for transformatorstasjonen. Rapporten konkluderer med at sesongtrekkene trolig følger skogssidene lenger opp og vest for tiltaksområdet. Lokale beitetrekk går primært i øst-vest retning nord for tiltaksområdet. Sweco skriver at ingen av de identifiserte hjortetrekkene vil bli direkte berørt av transformatorstasjonen. Trekkene som går lenger vest, mener de kan bli noe indirekte påvirket som følge av støy og visuelle effekter fra stasjonen. Samlet vurderer Sweco at de planlagte tiltakene vil gi ubetydelig påvirkning på hjortevilttrekkene i området i driftsfasen. NVE er enig i konsulentens vurderinger.

3.3.4.5 Ny bro over Fortunselvi og virkninger for vassdrag

Statnett har søkt om å bygge en ny bro over Fortunselvi for å gjøre det mulig å transportere transformatorer til den nye stasjonen og etablere en sikker adkomst i anleggs- og driftsfasen. De har også søkt om å rive den gamle broa over elva etter at den nye broa er ferdigstilt. Broa vil bygges som betongbro fra fylkesvei 5638 ved Skagen, over til Yttri like sørvest for den gamle broa. Det blir nødvendig med en søyle som plasseres på berg i elva som ved normal vannstand er tørt. Ved flom vil elva nå opp på søylen. Statnett har hatt ekstern prosjektering og tredjepartskontroll for brokonstruksjonen. På den sørlige bredden av brokryssingen, vil det måtte plastres for å hindre erosjon. Statsforvaltaren i Vestland har vurdert virkningene av inngrepet i elva og har gitt tillatelse til tiltaket etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag i brev av 23. april 2024. Tillatelsen er gitt med en rekke vilkår som NVE legger til grunn at Statnett følger. Ved at vilkårene i tillatelsen følges, vurderer

NVE at byggingen av broa ikke gir vesentlige negative virkninger for naturmangfoldet. NVE anser broa som et nødvendig hjelpeanlegg og vil gi konsesjon etter energiloven. Tiltaket vil ikke kreve videre avklaringer etter vannressursloven eller plan- og bygningsloven.

3.3.4.6 Naturmangfoldloven § 9, føre-var-prinsippet

NVE mener at grunnlagsmaterialet for de utførte utredningene av naturmangfold er tilstrekkelig. En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet vil alltid være til stede. NVE vurderer at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten kraftledningen har på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risikoen for skade, i samsvar med naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet som fremgår av naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

3.3.4.7 Samlet belastning i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381–382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkningen på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

Ut over bygging av Statnett sin transmisjonsnettstasjon, vet vi at en tillatelse til denne også vil måtte innebære en koblingsstasjon på regionalnettnivå i umiddelbar nærhet. Ut ifra den søknaden som Linja og Hydro Energi har sendt inn til NVE, med en innendørs koblingsstasjon like ved Statnetts stasjon, mener vi at tiltaket ikke gir ytterligere negative virkninger for naturmangfold eller økosystem.

NVE har vurdert den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10, av eksisterende og planlagte tiltak i tiltaksområdet.

NVE vurderer på bakgrunn av dette at tiltaket ikke har virkninger som er i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

3.3.4.8 Kostnadene ved miljøforringelse, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, §§ 11 og 12

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE har anledning til å legge føringer i konsesjoner for eventuelle avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. I naturmangfoldlovens § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger også til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. energilovforskriften § 1-2. Samtidig vil vi i konsesjonen legge føringer for hvilke avbøtende tiltak Statnett må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet. Vi viser blant annet til vurderingen av vilkår i kapittel 4. På bakgrunn av dette mener NVE at naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er hensyntatt.

3.3.4.9 Oppsummering av virkninger på naturmangfold

På bakgrunn av vurderingene over, mener NVE at løsningen Statnett har søkt om gir akseptable virkninger for naturmangfold. Igjenfylling av kløfta nord på stasjonsområdet påvirker geomangfoldet. Utenom dette mener vi at tiltaket ikke får vesentlige virkninger for naturmangfold.

3.3.5 Idrett og friluftsliv

Flere høringsparter har opplyst om en gammel lysløype som har gått over området der den nye transformatorstasjonen er omsøkt. Lysløypa skal ikke lenger være i bruk, men det har blitt kjørt spor i området også i den senere tid. Idrettslaget og bygdelaget foreslo under høringen at Statnett burde bidra til å legge til rette for friluftsliv og idrett gjennom å støtte etablering av en turløype i området. Det ble også ytret ønske om økonomisk kompensasjon til lokalsamfunnet.

Statnett skriver i sitt svar at de i utgangspunktet ikke har anledning til å gi midler med mindre det er tiltak som avbøter en direkte negativ konsekvens (av deres virksomhet). Videre skriver de at de er i dialog med idrettslaget om den omtalte skiløypa.

NVE mener at bygging av nye Jamnene transformatorstasjon ikke vil gi negative virkninger for utøvelse av idrett eller friluftsliv i Fortun. Vi vil ikke stille vilkår om tilrettelegging for idrett utover at veiene til og forbi transformatorstasjonen skal være åpne for allmenn ferdsel til fots.

3.3.6 Støy

Statnett skriver i søknaden at en av dagens transformatorer, som står langs fylkesveien i Fortun, er uten sjaktvegger, noe som medfører støy for naboene. Ifølge Statnett vil flytting av dagens anlegg med to transformatorer gi en bedret situasjon da de mest støyende delene av anlegget kommer vesentlig lenger unna bebyggelse. Deres støyberegninger viser at ny stasjonsløsning gjør at støygrenser i T-1442 ikke overskrides. Ingen boliger vil bli eksponert for støynivåer over anbefalte verdier i støyretningslinjen.

Støy fra anleggsperioden, vil ifølge Statnett både være fra kontinuerlig anleggsdrift (helikoptertrafikk, gravemaskiner, dumpere etc.) og impulsstøy (bl.a. lineskjøting).

For 300 kV-kraftledningen Leirdøla–Jamnene har Statnett beregnet hørbar støy på grensen til byggeforbudsbeltet til å være omtrent 43 dB.

NVE mener at med den nye transformatorstasjonen vil støyende anlegg flyttes lengre unna bebyggelse og områder hvor folk ferdes til daglig. For Fortun vil det derfor blir en bedring når det gjelder støy.

3.3.7 Magnetfelt

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse. NVE forholder seg til anbefalinger fra DSA og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget i St.prp. nr. 66 (2005-2006).

Grenseverdien for lavfrekvente magnetfelt fra strømmettet er 200 μT , og befolkningen vil normalt ikke bli eksponert for slike nivåer. Forskning på magnetfelt fra kraftledninger har forsøkt å finne en sammenheng mellom magnetfelt og helseeffekter. Det er ikke dokumentert noen negative helseeffekter ved eksponering av magnetfelt, så lenge feltstyrken er lavere enn på 200 μT . I tråd med nasjonale retningslinjer, skal det imidlertid ved etablering av nye kraftledninger ved eksisterende bygg vurderes tiltak som kan redusere magnetfeltet dersom det ved boliger, skoler eller barnehager overstiger 0,4 μT i årsgjennomsnitt.

Statnett har ikke gjennomført beregning av magnetfelt rundt det nye stasjonsanlegget. Magnetfelt rundt stasjonsanlegg er høyest i umiddelbar nærhet til transformatorene, men feltstyrken avtar raskt med økende avstand. Nærmeste bolighus er mer enn 270 meter fra transformatorer, og ved slike avstander vil magnetfelt fra anlegget være langt under utredningsnivået på 0,4 μT . Med bakgrunn i

gjeldende forvaltningspraksis finner NVE ikke grunnlag for å kreve ytterligere utredning av magnetfelt eller pålegge feltreducerende tiltak.

Ifølge Statnett er styrken på magnetfeltet under utredningsgrensen på 0,4 μT ca. 56 meter fra senterlinjen av 300 kV-ledningen Leirdøla–Fortun (Jamnene). Ingen boliger ligger innenfor utredningsgrensen. Ledningen vil, ved omlegging av strekket inn til den nye transformatorstasjonen, gå på ca. 43 meter fra en fritidsbolig. Statnett har beregnet styrken på feltet til 0,59 μT her.

3.3.8 Telenett

Telenor skriver i sin høringsuttalelse at omsøkte trafoplasseringer, samt etablering av nye traseer for 300 og 132 kV-nettet vil medføre kryssinger og behov for omlegging/fjerning av Telenors kabelnett i området. Statnett svarte at de vil ta med opplysningene i den videre planleggingen. NVE forutsetter at Statnett avklarer eventuelle omlegginger av Telenors kabelnett før arbeidet settes i gang.

3.3.9 Naturfare

Hensynet til sikkerhet mot naturfare er en av hovedgrunnene til at Statnett har valgt den omsøkte plasseringen av transformatorstasjonen. Statnett har vurdert at det ikke er nødvendig med etablering av skredvoll, flomvern eller liknende.

Statnett har lagt til grunn at stasjonen skal plasseres slik at årlig sannsynlighet for både skred og flom skal være under 1/1000. NGI og Sweco har vurdert området, og begge har konkludert med at Statnetts ønskede sikkerhetsnivå ivaretas ved den omsøkte plasseringen.

Tiltaksområdet ligger under marin grense, hvor det kan finnes marin leire. Statnett har fått utarbeidet en geoteknisk rapport for stasjonsområdet. Denne opplyser om funn av kvikkleire i ett punkt på stasjonstomten. Boringer rundt har ikke vist de samme massene. Der adkomsten til stasjonen vil ligge, viser opptatte prøver at massene består av sand. Ellers viser rapporten at det er berg i dagen rundt hele stasjonstomten. Statnett opplyser at den lille forekomsten av kvikkleire forutsettes fjernet før stasjonsfyllingen etableres slik at det ikke vil være sprøbruddmateriale på stasjonstomten. Mot Fortunselvi opplyser Statnett at stasjonsfyllingen vil etableres primært direkte på berg, alternativt på faste masser. De skriver at fyllingen derfor ikke vil påvirke eller bli påvirket av eventuelle bløte masser nærmere elven.

For nettanlegg med hjemmel i energiloven § 3-1 vil ikke kravene til sikkerhet mot naturpåkjenninger i plan- og bygningsloven eller i TEK17 kapittel 7 gjelde. Tiltakshaver er likevel ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap og at bygging av anlegget planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet for mot naturfare, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften. Videre plikter tiltakshaver å sørge for tiltak for å forebygge og begrense virkningen av ekstraordinære situasjoner. Dette følger av energiloven § 9-2 jf. § 9-1.

På bakgrunn av vurderingene over, mener NVE at Statnett har dokumentert at anleggene de søker om kan bygges med tilstrekkelig sikkerhet mot naturfarepåvirkning, og at tiltaket ikke innebærer fare for å forårsake naturfarehendelser.

NVEs konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

3.4 Oppsummering av virkninger av tiltaket

NVE har vurdert Statnetts søknad om å få bygge Jamnene transformatorstasjon. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlaget og positive og negative virkninger av tiltaket. Etter energiloven kan det gi konsesjon til energianlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative.

Noen av tiltakets virkninger kan tallfestes og omtales som prissatte virkninger (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader, flaskehalskostnader osv.). Men mange av virkningene ved etablering av transformatorstasjoner, er såkalt ikke-prissatte virkninger (forsyningsikkerhet, visuelle virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv.). Slike virkninger kan være vanskelig å tallfeste, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

Bygging av en ny transformatorstasjon i Fortun vil legge til rette for realisering av ny kraftproduksjon i indre Sogn, samtidig som det styrker forsyningsikkerheten i regionen.

Den nye stasjonen vil medføre nedbygging av dyrka jord, og de elektriske anleggene vil bli godt synlige fra Fortunsdalen med fjellene rundt og utsiktspunkt på den nasjonale turistvegen over Sognefjellet. De negative virkningene vil kunne reduseres ved hjelp av avbøtende tiltak. Vi vurderer virkningene for naturmangfold og kulturminner som små.

NVE mener at løsningen Statnett har søkt om gir større positive enn negative virkninger for samfunnet.

På neste side er en oppsummering av prissatte og ikke-prissatte virkninger og NVEs vektlegging av disse for den løsningen NVE mener er best. Oppsummeringen gis i tabell, og baserer seg på NVEs vurderinger gjort i kapittel 3. Hensikten er å vise hvilke hensyn NVE har tillagt mest vekt ved avgjørelse av konsesjonsspørsmålet og eventuelle avbøtende tiltak.

I tabellen er NVEs vektlegging delt inn i kategoriene liten, middels og stor for å synliggjøre vår skjønnsmessige vurdering av ikke prissatte konsekvenser.

Oppsummering av virkninger og avbøtende tiltak			
Prissatte virkninger			
Investeringskostnader			-330 millioner kroner
Driftskostnader			-40 millioner kroner
Ny kraftproduksjon			60 millioner kroner
Sum prissatte virkninger			-310 millioner kroner
Ikke-prissatte virkninger			
Tema	NVEs vektlegging	NVEs vurdering	Avbøtende tiltak
Landbruk <i>Les mer i kap. 3.3.3</i>	Stor vekt	Tiltaket medfører nedbygging av dyrka jord.	Statnett vil kompensere tapet av dyrka jord med istandsetting av erstatningsarealer i området.
Visuelle virkninger <i>Les mer i kap. 3.3.1</i>	Middels vekt	Stasjonen blir godt synlig i landskapet, bl.a. fra utsiktspunkt på nasjonal turistveg mot Sognefjellet.	Detaljplan. Statnett skal i detaljplanen beskrive tiltak for å redusere de visuelle virkningene.
Naturmangfold <i>Les mer i kap. 3.3.4</i>	Liten vekt	Igjenfylling av kløfta nord på stasjonsområdet har gir moderat negativ virkning for geomangfold.	Gjennom saksbehandlingen har negative virkninger for naturmangfold blitt redusert til minimum ved at tidligere omsøkte deponier er trukket.
Kulturminner og kulturmiljø <i>Les mer i kap. 3.3.2</i>	Liten vekt	Kulturminneverdier er avklart ifm. søknaden. Tiltaket gir ikke negative virkninger for kulturminner/kulturmiljø.	Ikke aktuelt.
Andre vektlagte forhold			
Tilrettelegging for ny kraftproduksjon <i>Les mer i kap. 3.2</i>	Stor vekt	Tiltaket muliggjør realisering av konsesjonsgitt ny kraftproduksjon.	
Forsyningsikkerhet og fleksibilitet	Stor vekt	Dagens anlegg er utdatert, og det er behov for fornying av hensyn til forsyningsikkerhet i regionen.	
<p>NVEs samlede vurdering/konklusjon:</p> <p>NVE mener de samfunnsmessige fordelene av tiltaket klart overgår ulempene. Gjennom saksbehandlingen har konflikter med landbruk og naturverdier blitt identifisert og redusert ved at Statnett har gjort endringer i prosjektet. Vi vil derfor gi konsesjon til en ny Jamnene transformatorstasjon i Fortun.</p>			

3.5 Anleggets utforming og avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet har NVE pekt på en rekke avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 3. Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Statnett bør gjennomføre for å redusere virkningene av stasjonen.

3.5.1 Detaljplan

Transport knyttet til bygging, drift og vedlikehold av transformatorstasjoner vil kunne ha negative miljøvirkninger. Materiell og utstyr vil bli fraktet til stasjonsområdet med lastebil, og NVE forutsetter at midlertidige terrenginngrep begrenses i størst mulig grad, og at terrenget tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre. I driftsfasen vil trafikken til og fra stasjonen være minimal.

Etter NVEs erfaring kan en detaljplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging av transformatorstasjoner. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE vil sette vilkår om at Statnett utarbeider en slik plan, som det forutsettes at Statnett drøfter med berørte kommuner, grunneiere og andre rettighetshavere. En slik plan skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik detaljplan. Vi forutsetter at denne følges.

3.6 NVEs vedtak

I medhold av energiloven gir NVE Statnett SF konsesjon til å bygge og drive Jamnene transformatorstasjon i Luster kommune i Vestland fylke, NVE-ref. 202116028-90.

4 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnsak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

4.1 Hjemmel

Statnett har i medhold av lov om overføring av fast eiendom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Ekspropriasjonsloven § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.*»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive de omsøkte anleggene. Omtrent 7 grunneiere blir berørt av anleggene som NVE gir konsesjon til.

4.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Statnett søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- Stasjonstomt inkludert inngjerdet areal og omkringliggende areal nødvendig for steinfylling for planering av stasjonsområdet, areal for utbedring og bygging av tilkomstvei fra fylkesvei 5638 og ny bro over Fortunselvi, til sammen ca. 44.000 m², fra følgende fem eiendommer i Luster kommune: 0/1, 8/1, 8/2, 8/3 og 9/1.

Statnett søker om ekspropriasjon til permanent bruksrett for følgende arealer:

- *Omlagt 300 kV Leirdøla–Fortun (Jamnene) inn til stasjonen*

Her vil nødvendig areal for fremføring av ledning bli klausulert. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 40 meter bred trasé for 300 (420) kV luftledning. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.

Statnett søker om ekspropriasjon til midlertidig bruksrett for følgende arealer:

- *Riggplasser, massedeponi m.m.*

Rett til å etablere riggplasser, landingsplass for helikopter og midlertidige massedeponi som vist i kart vedlagt konsesjonen.

4.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

4.3.1 Vurderinger av virkninger av konsesjonsgitte anlegg

Statnett har søkt om samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett for området som skal benyttes til å bygge den nye Jamnene transformatorstasjon, adkomstvei til stasjonen og bro over Fortunselvi. NVE har i vurderingene over kommet til at de negative virkningene for samfunnet er begrensede og at den nye stasjonen er nødvendig og samfunnsmessig rasjonell. De negative virkningene knytter seg i hovedsak til nedbygging av dyrket og dyrkbar jord og visuelle virkninger.

For mer informasjon om dette vises det til kapittel 3.

4.3.2 Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet, tilrettelegging for realisering av konsesjonsgitt, ny kraftproduksjon, reduserte energitap og avbruddskostnader avveies mot hensynet til de grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand, se kapittel 3.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det er gitt konsesjon til. NVE mener allikevel at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene ved anleggene vi har er gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

4.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Statnett har søkt om. NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, ref. NVE 202116028-95.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

4.5 Forhåndstiltredelse

Statnett søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Ekspropriasjonsloven

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 er *kraftliner, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg* mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter ekspropriasjonsloven.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av plan- og bygningsloven, med unntak av lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting. Dette innebærer at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngår i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Unntaket fra plan- og bygningslovens plan- og byggesaksbestemmelser gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggt tekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling av kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.